

Maa, jota rakennetaan hyvin, voi hyvin

Vaaliteemat ja tavoitteet eduskuntavaaleihin 2027

01 Koti kaupungistuvassa Suomessa

02 Yhteydet kuntoon

03 Kestävyys käytäntöön

04 Investoinnit liikkeelle

05 Kasvulle tekijät

Maa, jota rakennetaan hyvin, voi hyvin

Yksikään kansakunta ei voi nojata menneeseen. Vaikka maailma myrskyää pohjia myöten, Suomella ei ole muuta vaihtoehtoa kuin rakentaa näköistään tulevaisuutta määrätietoisesti ja kestävästi.

Hyvä arki syntyy rakennetusta ympäristöstä, joka toimii. Asumisen on oltava saavutettavaa, kotien ja koulujen terveellisiä, liikkumisen sujuvaa ja yhteyksien toimivia niin kotimaassa kuin rajojen yli. Tällainen Suomi on myös turvallinen ja kilpailukykyinen, maa johon halutaan investoida ja jossa uskotaan huomiseen.

Tulevaisuutta ei rakenneta toiveilla, vaan teoilla. Se edellyttää toimivia pelisääntöjä, taloudellista ymmärrystä ja sääntelyä, joka kirittää eikä kurista.

Aikaamme leimaavat lyhyt näkymä ja luottamuksen puute. Ne lisäävät epävarmuutta, kasvattavat sääntelyä ja kaventavat markkinaehtoisten ratkaisujen tilaa. Tämä hidastaa uudistumista, eikä meillä ole siihen varaa.

Valtion tehtävä on selkeä. Sen on vahvistettava luottamusta ja luotava ennakoitava, kannustava toimintaympäristö yrityksille, markkinoille ja ihmisille. Kun luottamus vahvistuu, investoinnit seuraavat. Kun rakentaminen käynnistyy, seuraa työtä, verotuloja ja hyvinvointia, jota voidaan jakaa.

Datakeskukset ja tekoäly ovat tästä hyvä esimerkki. Ne ovat nousseet 2000-luvun strategiseksi infrastruktuuriksi vastaavasti kuin satamat, sähköverkot ja rautatiet yli sata vuotta sitten. Suomella on mahdollisuus profiloitua turvallisena pohjoismaisena datakeskus- ja tekoälysolmuna, kunhan päätökset tehdään oikein. Jos emme tartu tähän mahdollisuuteen, investoinnit tehdään muualla kuin Suomeen.

Kestävää kasvua ei synny yhdessäkään kansakunnassa ilman investointeja ja rakentamista. Siksi kannattaa turvata investoinnit ja rahoitus rakentamiseen.

Urakka on yhteinen, ja meillä rakentajilla on keinoja. Haluamme jättää positiivisen jäljen ja olla mukana rakentamassa tulevaisuutta, josta tulevat polvet kiittävät.

Aleksi Randell

toimitusjohtaja

Rakennusteollisuus RT

Rakennettu elinympäristö

Ihminen viettää noin 90 prosenttia elämästään rakennetussa elinympäristössä, kodeissa, työpajoilla, kulkuvälineissä ja kaupungeissa. Sen varassa ovat jokaisen arjen toimivuus, turvallisuus ja hyvinvointi sekä koko maan taloudellinen toimeliaisuus. Jokainen rakennus, väylä ja verkosto on osa kansallisvarallisuuttamme, jonka arvosta on huolehdittava pitkäjänteisesti.

Muutosvauhti kiihtyy, ja se haastaa myös rakennetun ympäristön, kun tarve uuden rakentamiselle ja vanhan korjaamiselle kasvaa koko ajan. Kaupungistuminen ja työvoiman liikkuvuus edellyttävät uuden rakentamista kasvukeskuksiin, joissa tarvitaan vuoteen 2045 mennessä 715 000 uutta kotia. Samalla tiet, radat ja verkot on pidettävä kunnossa koko maassa, infran investointitarpeen ollessa noin 200 miljardia euroa.

Vihreä siirtymä ja datakeskukset tarjoavat Suomelle poikkeuksellisen kasvumahdollisuuden ja synnyttävät uutta kysyntää rakentamiselle. Vihreän siirtymän investointipäätöksiä on tehty jo yli 35 miljardin euron edestä, ja datakeskusten investointipotentiaalin arvioidaan ylittävän 30 miljardia euroa. Näistä investoinneista kilpaillaan kansainvälisesti.

Kasvun rinnalla on huolehdittava olemassa olevasta rakennuskannasta, jossa ilmastotavoitteemme pitkälti ratkaistaan korjaamalla rakennuksia, parantamalla energiatehokkuutta ja pidentämällä elinkaarta.

Rakennetun ympäristön työmaa on valtava. Kyse ei ole vain teräksestä ja betonista, vaan investoinneista, joista noin 40 prosenttia palautuu julkiselle sektorille veroina ja maksuina ja joilla rakennetaan kestävää, turvallista ja kasvavaa Suomea.

Iso toimiala – iso vastuu

715 000

uutta kotia tarvitaan vuoteen 2045 mennessä, pääosin kasvukeskuksiin

35 %

kaikista päästöistä

60 %

kaikista kiinteistä investoinneista

40 %

jokaisesta rakentamiseen sijoitetusta eurosta palautuu julkiselle sektorille veroina ja maksuina

1/5

työllisestä työllistyy rakennetussa ympäristössä

39 mrd.

tuotannon arvo

Asuntomarkkinat on saatava liikkeelle luomalla kannusteita toimeliaisuuteen. Kun asunnonvaihdot ja rakentaminen käynnistyvät, hyöty ulottuu koko talouteen.

Toimivat asuntomarkkinat

Toimivat asuntomarkkinat mahdollistavat sen, että jokainen suomalainen voi asua tarpeitaan ja elämäntilannettaan vastaavassa kodissa. Markkinat ovat tehokkain tapa sovittaa yhteen kysyntä ja tarjonta, kunhan toimintaympäristö on kannustava ja ennakoitava. Omistusasumisen saavutettavuus vahvistaa yhteiskunnan vakautta, joten siihen on kannustettava.

Sekä rakentajien että kuluttajien rahoituksen saatavuutta on parannettava, jotta asuntoja voidaan rakentaa ja hankkia tarpeen mukaan.

Asuntotuotannon tarve ja toteutuneet aloitukset

Uudet asunnot (kpl)

50 000

40 000

30 000

20 000

10 000

0

1995 1997 1999 2001 2003 2005 2007 2009 2011 2013 2015 2017 2019 2021 2023 2025 2027E

* Tarve 31 000–36 000 asuntoa vuodessa

Rakennusteollisuuden korjausehdotukset

Luovutaan varainsiirtoverosta.

Se heikentää asuntomarkkinoiden toimivuutta ja pitää ihmiset asunnoissa, jotka eivät vastaa heidän tarpeitaan. Poisto maksaa itsensä takaisin markkinoiden vilkastumisen kautta.

Palautetaan asuntolainojen korkovähennysoikeus.

Suomessa asuntolainat ovat pääosin vaihtuvakorkoisia. Vähennysoikeus jakaa korkoriskiä kuluttajan ja valtion välillä ja vahvistaa luottamusta pitkiin asuntolainoihin.

Parannetaan rahoituksen saatavuutta rakentajille ja kuluttajille.

Ilman rahoitusta ei rakenneta eikä osteta.

Jatketaan asuntorahoituksen sääntelyn keventämistä.

Vakauden rinnalla sääntelyn tulee tukea kasvua ja mahdollistaa asuntohaaveiden saavuttaminen.

Uudistetaan valtion tukeman asuntorakentamisen tuki- ja rahoitusmalleja.

Parannetaan niiden vastasyklisyyttä ja selvitetään EU:n asuntopoliittisten työkalujen hyödyntäminen.

Turvataan asumistuella pienituloisten kohtuuhintainen asuminen ja työvoiman liikkuvuus.

Erityisryhmät on huomioitava tarkoituksenmukaisesti asuntopoliitikassa.

Kaavoituksen ja luvituksen on nopeuduttava, jotta koteja syntyy sinne missä niille on kysyntää.

Sujuva kaavoitus ja luvitus

Sujuva kaavoitus, riittävä tonttitarjonta ja ennakoitava maapolitiikka ovat välttämättömiä, jotta koteja ja palveluja syntyy sinne, missä niille on kysyntää. Kaupunkisuunnittelun on painotuttava toimivan kaupunkikokonaisuuden hallintaan yksityiskohtaisen kaavasääntelyn sijaan.

Lainsäädäntö on kehittynyt oikeaan suuntaan, mutta on varmistettava, että uudistettu lainsäädäntö hyödynnetään täysimääräisesti myös kaupungeissa ja kunnissa. Liian kireän sääntelyn hintalappu jää helposti näkymättömiin, mutta sen maksaa lopulta asukas.

Liian kireän sääntelyn hintalappu jää näkymättömiin, mutta sen maksaa lopulta asukas.”

Rakennusteollisuuden korjausehdotukset

Varmistetaan, että kunnat kaavoittavat riittävästi ja tonttimaata on saatavilla.

Asuntorakentamisen edistäminen on kestävin keino varmistaa kohtuulliset hinnat ja vuokrat.

Kehitetään MAL-sopimuksista aito kasvuvision.

Kaupungit velvoitetaan norminpurkuun ja mahdollistavaan maankäyttöön, valtio sitoutuu investoimaan liikenneyhteyksiin.

Nimetään maankäytöstä, asumisesta, liikenteestä ja rakentamisesta vastaava ministeri.

Hallintorakenteet uudistetaan tukemaan rakennetun ympäristön kehitystä ja kasvua.

Hyödynnetään digitalisaatiota ja tekoälyä kaavoituksessa ja luvituksessa.

Prosessit nopeutuvat ja tuottavuus paranee.

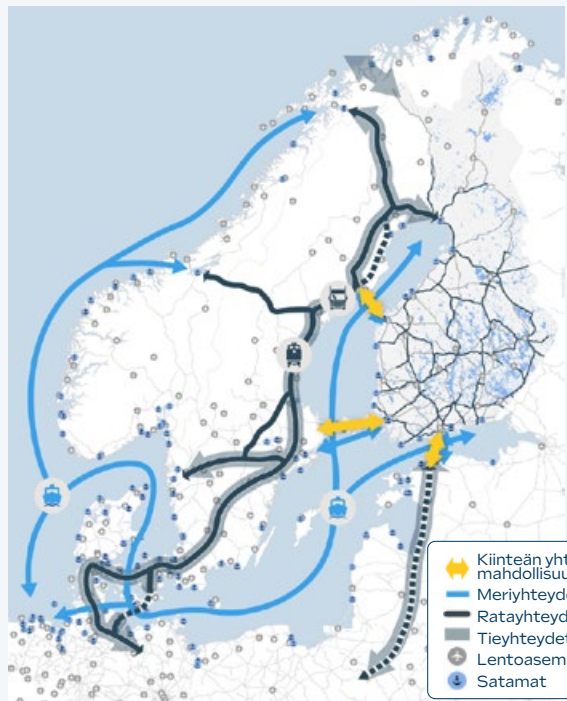
Luodaan kevytkaava nopeuttamaan pieniä kaavamuutoksia ja pientalorakentamista.

Nopeutetaan kaavavalitusten käsittelyä ja karsitaan aiheettomia valituksia ennakkomaksulla.

Liikenneinfran rahoitus on irrotettava vaalikausien heilahteluista.

Toimivat tiet, radat, sillat, energiaverkot ja vesi-huolto ovat hyvinvoinnin, kokonaisturvallisuuden ja sujuvan arjen perusta. Kun väylät ja yhteysverkot pidetään kunnossa, arki toimii, kuljetukset sujuvat ja yrityksillä on edellytykset kasvaa.

Muuttunut turvallisuusympäristö ja riippuvuutemme kansainvälisistä yhteyksistä tekevät saavutettavuudesta sekä kasvun että huoltovarmuuden kysymyksen. Suomen paikka on tiiviisti osana Eurooppaa, myös liikenteellisesti.

Rakennusteollisuuden korjausehdotukset

Turvataan Suomen logistinen kilpailukyky ja huoltovarmuus.

Liikenneverkkojen kunnan ja kapasiteetin on vastattava liikkumisen ja kuljetusten tarpeisiin myös poikkeusoloissa.

Varmistetaan riittävä ja kustannustason nousun kestävä rahoitus.

Koskee sekä perusväylänpitoa että liikenteen kehitysinvestointeja. Perustetaan väyläinfran TKI-ohjelma tehostamaan rahan käyttöä.

Edistetään Suomen kansainvälistä saavutettavuutta.

Kuten kiinteitä yhteyksiä Ruotsiin ja Baltiaan.

Uudistetaan liikenteen rahoitus järjestelmätasolla.

Verokertymää voidaan kohdentaa liikenneinfran korjaamiseen ja rakentamiseen. Lisätään EU-rahoituksen hyödyntämistä.

Kehitetään raideyhteyksiä kaupunkien ja alueiden välillä.

Parantaa arjen sujuvuutta ja työvoiman liikkuvuutta myös kaupunkiseutujen sisällä.

Ehdotukset länsiyhteyksien vahvistamiseksi

- Selvitys kiinteästä liikenneyhteydestä Itämeren ylitse
- EU-raideleveys Ouluun, Raaheen ja Rovaniemelle
- Turvattu meriliikenne Itämerellä
- Kilpailukykyä ja kasvua lentoliikenteeseen

Korjausrakentamisen määrä on saatava vastaamaan todellista tarvetta, mikä tarkoittaa nykyisen tason kaksinkertaistamista.

Rakennetun ympäristön kestävä uudistaminen on keskeinen keino vähentää päästöjä, tukea luonnon monimuotoisuutta ja varautua sään ääri-ilmiöihin. Vähähiilisyttä ja kiertotaloutta edistävät toimet kannattaa keskittää kaikkein vaikuttavimpiin ja kustannustehokkaimpiin kohteisiin.

Usein kestävin ratkaisu on pidentää olemassa olevan rakennuskannan elinkaarta huoltaen, korjaten, energiatehokkuutta parantaen sekä mahdollistaen tilojen joustavat käyttötarkoituksen muutokset. Korjausrakentamisen määrä on nyt riittämätön suhteessa tarpeeseen. Se heikentää arjen sujuvuutta, rakennetun ympäristön turvallisuutta ja vuosi vuodelta myös yhteisen omaisuutemme arvoa.

Pankin on keskimääräisesti taloudellisesti kannattavaa myöntää putkiremonttilainaa enää 30 Suomen kunnassa

185

kunnan taloyhtiöt eivät saa täysimääräistä remonttilainaa

--- 2 000 €/m²

Rakennusteollisuuden korjausehdotukset

Pidetään kiinni hiilineutraaliustavoitteesta 2035 ja EU:n ilmastotavoitteista.

Hiilipäästöjen sääntelyä kehitetään teknisesti toimivasti ja taloudellisesti järkevästi.

Jatketaan korjausrakentamisen vauhdittamista investointiavustuksin.

Parannetaan peruskorjausten rahoituksen saatavuutta myös kasvukeskusten ulkopuolella. Laajennetaan valtiontakaus oman kodin korjauslainoihin.

Kehitetään kotitalousvähennystä ja laajennetaan sen käyttö asunto-osakeyhtiöille.

Huolehditään, että sääntely tunnistaa yritystoiminnan seurauksena syntyvät luontoarvot.

Niiden hallittu kehittäminen on mahdollistettava yritystoiminnan rinnalla.

Puretaan kiertotalouden esteitä.

Edistetään uusiomateriaalien ja -tuotteiden käyttöä teknologia- ja materiaalineutraalisti.

Luodaan puitemainen luontolaki luontokadon pysäyttämisen perustaksi.

- 30 kuntaa, täysimääräinen remonttilaina
- 185 kuntaa, ei täysimääräistä remonttilainaa
- 2 000 euron neliöhinnan jälkeen pankin on yhä vaikeampi myöntää täysimääräisesti lainaa taloyhtiöiden suurille korjauksille

04

Investoinnit liikkeelle

Vihreä siirtymä ja data-keskusten kasvu avaavat Suomelle vuosikymmenten kasvumahdollisuuden. Nyt on aika varmistaa, että investoinnit tehdään Suomessa.

Suomen talous ei kasva ilman investointeja, inno-vaatioita ja ennakoitavaa toimintaympäristöä. Meidän tulee vahvistaa asemaamme houkuttelevana investointikohteena puhtaan energian, vähäpäästöisten ratkaisujen, uuden teknologian sekä rakentamisen ja rakennetun ympäristön kehittämisen hankkeille.

Kotimarkkinaa kehittämällä syntyy huippuosaa- mista, uusia vientimahdollisuuksia ja edellytyksiä vastata globaaleihin haasteisiin kasvavilla markki- noilla.

Datakeskusinvestoinnit vuoteen 2035 mennessä 55 miljardia euroa

Kokonaisarvo EK:n dataikkunaan ilmoitettujen hankkeiden perusteella arvioituna

27
mrd. euroa

Investointipäätös

2,2
mrd. euroa

Käynnistys-
vaihe

05

Kasvulle tekijät

Rakennusteollisuuden korjausehdotukset

Pidetään kiinni tavoitteesta nostaa TKI-panostukset 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Rahoitusinstrumentteja kehitetään niin, että rahoitusta suunnataan myös kotimarkkina- aloille, kuten rakentamiseen ja rakennetun ympäristön kehittämiseen.

Edistetään energiainfrastruktuurin kehittämistä sekä vihreän siirtymän investointeja.

Kuten datakeskuksia ja vetytaloutta, jotta Suomi pystyy hyödyntämään täysimääräi- sesti uuden teollisen kasvun mahdollisuudet.

Lisätään investointiluvituksen sujuvuutta, ennakoitavuutta ja resursointia.

Jotta investoinnit etenevät tehokkaasti.

Osaajapulaa ei ratkaista siinä vaiheessa kun investointipäätös on tehty.

Rakennusalan työvoimatarve ja -tilanne ovat muutoksessa. Työikäisen väestön väheneminen, eläköityminen ja muuttuvat osaamistarpeet kiris- tävät työvoiman saatavuutta nopeasti suhdanteen kääntyessä kasvuun. Osaamistarpeiden ennakoin- tia on vahvistettava, jotta rakennusalan osaajia riit- tää esimerkiksi datatalouden, energiamurroksen ja vihreän siirtymän vaatimiin rakentamisen tarpeisiin.

Osaamisen päivittämisen on oltava mahdollista kaikissa työuran vaiheissa, ja työperäinen maahan- muutto on välttämätön osa ratkaisua. Raken- nusalan veto- ja pitovoima rakentuvat työelämän laadusta, turvallisuudesta, työn merkityksellisyy- destä, uramahdollisuuksista, ammattitilpeydestä ja mahdollisuudesta kehittyä työuran aikana.

35 %

rakennusalan
työvoimasta
eläköityy eli noin
56 000 henkilöä

20 %

rakennusalan
työvoimasta tulee
ulkomailta

75 %

rakennusalan
yrityksistä odottaa
työvoiman tarpeen
kasvavan pitkällä
aikavälillä

Rakennusteollisuuden korjausehdotukset

Kaksinkertaistetaan rakennusalan TKI-panostukset vuoteen 2040 mennessä.

Vahvistetaan jatkuvaa oppimista, lisä- ja täydennyskoulutusta sekä joustavia ammatinvaihdon mahdollisuuksia.

Resursoinnissa on huomioitava alan laajan sääntelyn tuomat vaatimukset

Kehitetään laaja-alainen korjausrakentamisen tutkimus- ja osaajaverkosto.

Näin vastataan energiatehokkuusdirektiivin osaamisvaatimuksiin.

Lisätään työperäistä maahanmuuttoa.

Sujuvoitetaan lupaprosesseja sekä kansain- välisten opiskelijoiden ja osaajien siirtymistä työelämään Suomessa.

Torjutaan harmaata taloutta, väärinkäytöksiä ja työntekijöiden hyväksikäyttöä määrätietoisesti.

Kyse on sekä alan hyväksyttävyydestä että toimivista työmarkkinoista.

Lisätään ennakoivasti aloituspaikkoja ja oppisopimuksia.

Erityisesti rakentamisen aloilla, joilla eläköity- minen ja kasvu ovat nopeimpia.

Rakentaminen on yhteiskunnan etu

Työllisyys

11–14

Miljoona euroa rakentamiseen työllistää 11–14 henkilöä. Rakentamisen kotimaisuusaste on suuri verrattuna muihin aloihin.

Verotulot

34–46 %

Verojen osuus rakentamiseen sijoitetuista euroista.

Kilpailukyky

Asunto- ja infrarakentaminen parantavat työvoiman ja rahdin liikkuvuutta. Kasvua edistetään parantamalla saavutettavuutta.

Vipu

Hyvin valittu rakennuskohde vivuttaa moninkertaisesti muuta rakentamista.

Kestävä kasvu

Rakentaminen ylläpitää ja kasvattaa talouden tuotantopotentiaalia. Rakentamisella on mahdollisuus vähentää päästöjä.

Kansallisvarallisuus

Rakennukset, väylät ja verkostot ovat yhteistä omaisuutta, jonka arvo laskee, jos siitä ei huolehdita.

Rakennusteollisuus RT edustaa laajasti rakennusalan yrityksiä elinkeinopoliittisissa, teknisissä ja työmarkkina-asioissa.

RT-liittoyhteisöön kuuluu kuusi toimialaa: Talonrakennusteollisuus, Infra, Rakennustuoteteollisuus, LVI-tekniinen urakointi, Talotekninen teollisuus ja kauppa sekä Pinta.

Koko vaaliohjelma verkossa

Tämä esite on tiivistelmä. Rakennusteollisuus RT:n eduskuntavaaliohjelma perusteluineen löytyy osoitteesta rt.fi.

YHTEYSTIEDOT

Rakennusteollisuus RT ry
PL 381 (Eteläranta 10)
00131 Helsinki
puh. 09 12 991